

Asia: VN/13519/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan organisaatio

Lausunnonantajan organisaatio

Valtion viranomainen

Sosiaalihuoltolaki

1. Ovatko kotiin annettavia palveluja koskevat säännökset (19 §, 19 a § ja 19 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

2. Kotihoitoa ehdotetaan järjestettäväksi vuorokaudenajasta riippumatta (19 §:n 3 mom.). Onko tämä mielestänne kannatettava ratkaisu?

Kyllä

3. Ovatko ns. tavallista palveluasumista koskevat säännökset (21 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

4. Onko tavallista palveluasumista koskeva pykälä tarpeeksi selkeästi muotoiltu? Jos ei, miten sitä voisi muuttaa?

Kyllä

5. Ovatko hoiva-asumista koskevat säännökset (21 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

6. Löytyisikö tehostettu palveluasuminen –termin korvaajaksi jokin parempi ehdotus kuin hoiva-asuminen? Mikä?

Jos käsite pitää muuttua, hoiva-asuminen vaikuttaa hyvältä korvaajalta.

7. Ovatko ehdotetun hoiva-asumispykälän palvelun saantikriteerit tarkoituksenmukaisia ja tarpeeksi selkeitä? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei

8. Ovatko turvapalvelun toteuttamista koskevat säännökset (46 a §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Lakiluonnoksessa lukee näin: " Hälytyksen johdosta palvelupisteessä arvioidaan asiakkaan kiireellisen avun tarve ja huolehditaan siitä, että asiakas saa tarvitsemansa kiireellisen avun vuorokauden ajasta riippumatta. " Muuttaisin virkettä niin, että huolehtimisen sijaan puhuttaisiin varmistamisesta.]

9. Pitääkö turva-auttajana olla sote-ammattihenkilö, vai riittääkö että hän on koulutuksensa ja kokemuksen perusteella sopiva, kuten lakiesityksessä ehdotetaan (46 a §)?

Ei [Kyseisellä auttajalla tulisi olla edellytykset antaa jonkinlaista ensiapua, vaikka ei sote-ammattihenkilö olisikaan. Tällaisenaan lakiluonnos on liian epämääräinen osaamisvaatimusten suhteen.]

10. Ovatko kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaamista koskevat säännökset (46 b § ja 49 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Pykälässä 46 b § ei oteta lainkaan kantaa henkilöstön riittävyyteen. Sen kohdassa 4 todetaan näin: "4) mahdollisimman suuri osa työntekijän työajasta käytetään asiakkaan luona tai hänen kanssaan tehtävään työhön." Tämä on liian epämääräisesti sanottu asiakkaan oikeusturvan näkökulmasta. Kohdassa tulisi määritellä jokin suhteellinen osuus työajasta, esim. 70 %.]

11. Ovatko ns. hybridiasumista koskevat säännökset (46 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

Vanhuspalvelulaki

12. Onko mielestänne pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sosiaalihuollon yksiköissä iäkkäiden osalta onnistunut ratkaisu (14 §, 14 a §, 15 b §)?

Ei [En osaa ottaa kantaa, sillä sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatiossa ei ole erikseen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon laitospalveluita.]

13. Onko lakiehdotuksessa esitetty palvelusuunnitelman sisällön täsmentäminen tarpeellista (16 §)?

Ei [Sisällön täsmentäminen on tarpeellista ja vielä ehdotettuakin tarkemmin. Siinä tulisi ottaa huomioon palvelun monialaisuus ja se, että iäkkään henkilön ja hänen omaistensa näkemyksillä tulee olla suuri painoarvo palvelusuunnitelmaa tehtäessä. Nykyisellään esim. vastaava lääkäri voi yksi tehdä päätöksen hoivan tasosta ja sisällöstä.]

14. Onko lakiehdotuksessa esitetty omatyöntekijän tehtävien täsmentäminen tarpeellista (17 §)?

Ei [Täsmentäminen on tarpeellista, mutta laissa tulisi todeta myös omatyöntekijän vaihtumisesta ja jatkuvuuteen pyrkimisestä omatyöntekijän ja ikääntyneen välillä.]

15. Onko lääkehoidon toteuttamista koskeva säännös mielestänne onnistunut (20 §:n 1 mom.)?

Ei [Mitä tarkoittaa "tehtävän edellyttämä riittävä lääkehoidon koulutus ja osaaminen"? Onko lääkehoidon koulutukseen olemassa jokin kriteeristö, johon voi viitata mahdollisissa valitustilanteissa?]

16. Onko mielestänne kannatettavaa, että seurantayhteenvedot julkaistaisiin toimintayksikkökohtaisina (24 a §)?

Ei [On kannatettavaa, mutta mitä tarkoittaa "Terveysten ja hyvinvoinnin laitos voi julkaista 1 ja 2 momentin mukaisesti keräämiinsä tietoihin perustuvat seurantaraportit"? THL siis voi, mutta sen ei tarvitse julkaista mitään, jos ei niin halua?]

Koko lakipakettia koskevat kysymykset

17. Mitä haasteita näette säännösten toimeenpanossa? Onko lakiesityksellä riskejä?

Haasteet liittyvät lain pykälien tulkintoihin. Lain tahto on selkeä ja siitä ilmenee, että ikääntyneiden hoivan laatua halutaan parantaa ja saatavuutta parantaa. Kuitenkin tilanteissa, joissa asiakkaan oikeudet eivät toteudu, on joidenkin pykälien osalta riskinä, että lain rikkomista ei pystytä osoittamaan, vaikka sellainen olisi selvästi tapahtunut. Tämä vaarantaa asiakkaan oikeusturvan ja mahdollistaa "laaduttoman" palvelun tarjoamisen asiakkaille tietoisesti.

18. Millaista tukea toivotte toimeenpanoon?

-

19. Mitä muuta haluaisitte lausua esityksestä?

-

Ylikännö Minna
Työ- ja elinkeinoministeriö